

Κίνηση Πανεπιστημιακής Αναβάθμισης (ΚΙΠΑΝ)

Αριστερή Μεταρρύθμιση (ΑΡΜΕ)

4 Μαρτίου 2024

Νομοσχέδιο Πιερρακάκη: ποια αναβάθμιση του Πανεπιστημίου;

Το νομοσχέδιο που ψηφίζεται αυτές τις μέρες στη Βουλή είναι «δύο σε ένα»: η πλειοψηφία των άρθρων αφορά παρεμβάσεις που αφορούν την ανασυγκρότηση του Δ.Π.Θ., την παροχή αυτοτέλειας στο ΕΑΠ και κυρίως νομοτεχνικές παρεμβάσεις για παραλείψεις, κακοτεχνίες και βελτιώσεις του Ν. 4957/22, και αυτό παρουσιάζεται ως «ενίσχυση του δημόσιου πανεπιστημίου». Είναι το περιτύλιγμα για μια μείζονα αλλαγή, την ίδρυση και λειτουργία μη κερδοσκοπικών παραρτημάτων ξένων πανεπιστημίων, που ρυθμίζεται με έναν περιορισμένο αριθμό άρθρων. Η συγχώνευση των ξεχωριστών θεμάτων παρήγαγε ένα πολυνομοσχέδιο 200 άρθρων, για το οποίο δεν δόθηκε χρόνος για ουσιαστική συζήτηση. Η ενοποίηση αυτή επιτρέπει στην κυβέρνηση να υποστηρίζει για επικοινωνιακούς σκοπούς ότι και αναβαθμίζει το δημόσιο πανεπιστήμιο, και φέρνει ιδιωτικά πανεπιστήμια. Δεν ισχύει τίποτε από τα δύο.

Δεν πρόκειται για ίδρυση ιδιωτικών πανεπιστημίων – που προϋποθέτει αναμφισβήτητα συνταγματική αναθεώρηση – αλλά για πλαίσιο λειτουργίας παραρτημάτων ξένων πανεπιστημίων, με εμπορικές συμφωνίες με τοπικούς παρόχους, που επικαθορίζεται από τις διεθνείς συμφωνίες για τη διασυννοριακή εκπαίδευση. Το πλαίσιο αυτό μάλιστα δεν επιβάλλεται στα λειτουργούντα κολέγια, παρά τις μεγαλοστομίες του υπουργού για αρρύθμιστο Eldorado και άσκηση κρατικής κυριαρχίας.

Η προβολή μιας αξιόπιστης δέσμης προτάσεων για τη στήριξη και αναβάθμιση του δημόσιου πανεπιστημίου είναι για μας βασική προτεραιότητα και πρέπει να εδράζεται στους ακόλουθους άξονες:

- Συγκρότηση ενός στρατηγικού σχεδίου ανάπτυξης της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης με έμφαση στο ποιοτικό πανεπιστήμιο.
- Επανασύσταση οργάνου για θεσμικό διάλογο και στρατηγικό σχεδιασμό, όπως το Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας (ΕΣΥΠ).
- Άμεση επαναδημιουργία της ποιοτικής Τριτοβάθμιας Τεχνολογικής Εκπαίδευσης σε εντελώς νέα βάση, ισότιμη της Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης.
- Η πανεπιστημιακή εκπαίδευση θα πρέπει να λειτουργεί με ένα λιτό νόμο πλαίσιο, που θα αφορά μόνο τις βασικές επιλογές και το κάθε ίδρυμα θα αποφασίζει το ίδιο την εξειδίκευσή του μέσω των εσωτερικών κανονισμών.
- Άμεση επανεξέταση του χάρτη Πανεπιστημίων, Σχολών και Τμημάτων με στόχο δημιουργία ενός νέου ρεαλιστικού ακαδημαϊκού χάρτη.
- Η χρηματοδότηση της λειτουργίας των ιδρυμάτων από την πολιτεία να καλύπτει τις ανάγκες τους και να είναι σαφώς προσδιορισμένη σε ορίζοντα τετραετίας ώστε το κάθε ίδρυμα να μπορεί να κάνει το δικό του προγραμματισμό, να θέτει τους δικούς του στόχους και σύμφωνα με αυτούς να αξιολογείται. Με κριτήρια της ΕΘΑΑΕ να δίνεται πρόσθετη χρηματοδότηση για διόρθωση ή επιβράβευση.

Σε κανέναν από αυτούς τους άξονες δεν απαντά το παρόν νομοσχέδιο, ώστε να θεωρηθεί ότι αναβαθμίζει ή ενισχύει το πανεπιστήμιο.

Ειδικότερα, αναβάθμιση του ΔΠΘ για το Υπουργείο Παιδείας κυρίως σημαίνει: α) απλά την διοικητική μεταφορά 7 τμημάτων από Καβάλα και Δράμα του ΔΙΠΑΕ, β) την κατάργηση-συγχώνευση τριών τμημάτων της Σχολής Κλασικών και Ανθρωπιστικών σπουδών και τη δημιουργία ενός νέου προγράμματος σπουδών. Η ανάγνωση και μόνο της γνωμοδότησης της ΕΘΑΑΕ για την προτεινόμενη ανασυγκρότηση αναδεικνύει το πόσο εμπεριστατωμένα και με ποια κριτήρια θα συμβάλει στον νέο ακαδημαϊκό χάρτη των ΑΕΙ ενόψει της εξέτασής του, όπως έχει προαναγγείλει το Υπουργείο.

Τα άρθρα που αφορούν το ΕΑΠ είναι καταρχήν θετικά επειδή θεσμοθετούν επιτέλους την αυτοτέλεια του ιδρύματος, μετά από πολλά χρόνια λειτουργίας με διορισμένες Διοικούσες Επιτροπές.

Από τα υπόλοιπα άρθρα, που αναφέρονται γενικά στο δημόσιο πανεπιστήμιο και τους ΕΛΚΕ, σταχυολογούμε ορισμένα που δεν αφορούν νομοτεχνικές βελτιώσεις αλλά προχωρούν σε πιο αρνητικές παρεμβάσεις σε σχέση με τον ν. 4957/22.

Στο άρθρο 40 γίνονται παρεμβάσεις για την εκλογή των εξωτερικών μελών των συμβουλίων διοίκησης που ουσιαστικά κάνουν πιο εύκολο τον απόλυτο έλεγχο της διοίκησης με ψήφο μόνο τριών μελών και τη διπλή ψήφο του πρώτου εκλεγμένου.

Στα άρθρα 45, 46 και 48 δίνεται η δυνατότητα μεταφοράς επιπλέον αποκλειστικών αρμοδιοτήτων των συγκλήτων, κοσμητειών και συνελεύσεων των τμημάτων αντίστοιχα στα μονοπρόσωπα όργανα πρύτανη, κοσμήτορα και πρόεδρο.

Στο άρθρο 58 δίνεται η δυνατότητα στα υπάρχοντα προπτυχιακά να φοιτούν αλλοδαποί φοιτητές με δίδακτρα, ανοίγοντας την πόρτα για την επιβολή διδασκτρων και για τους Έλληνες φοιτητές.

Στο άρθρο 75 προβλέπεται να δίνεται μία (1) θέση πρόσληψης για κάθε μία (1) αφυπηρέτηση μέλους Δ.Ε.Π., συνολικά, χωρίς να αναφέρεται ότι αφορά το κάθε ίδρυμα ξεχωριστά, τη στιγμή μάλιστα που η κατανομή με τα κριτήρια της ΕΘΑΑΕ οδηγεί σε μείωση θέσεων στα κεντρικά πανεπιστήμια. Επιπλέον, ο όρος «να έχουν ολοκληρωθεί οι διαδικασίες διορισμού για τις ήδη εγκεκριμένες θέσεις μελών Δ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι. των ετήσιων προγραμματισμών προσλήψεων των προηγούμενων ετών», γνωρίζοντας τον χρόνο που απαιτείται για να ολοκληρωθεί μια πρόσληψη, αποτελεί εμπαιγμό και σημαίνει πολύ λιγότερες θέσεις από αυτές που κενώνονται. Επίσης δεν υπάρχει καμία πρόβλεψη για την αναπλήρωση των υπάρχοντων κενών και των αφυπηρευόμενων μελών ΕΔΙΠ, ΕΤΕΠ και ΕΕΠ.

Στο άρθρο 85 εξομοιώνονται σε επίπεδο δικαιωμάτων οι αφυπηρητήσαντες καθηγητές με τους ομότιμους, ιδιαίτερα στη δυνατότητα να είναι επιβλέποντες σε διδακτορικά και η διδασκαλία στα ΠΠΣ, ενώ πρέπει να περιοριστεί η δυνατότητα κάλυψης τακτικών διδακτικών αναγκών από αφυπηρητήσαντες και ομότιμους. Διεκδικούμε αξιοπρεπείς μισθούς και συντάξεις και κάλυψη των θέσεων διδασκόντων, αντί για επιμίσθια, και για πρόσκαιρες λύσεις σε βάρος των νέων επιστημόνων που περιμένουν χρόνια να προκηρυχθεί νέα θέση.

Στα άρθρα 92 και 93 μεταβάλλεται σε πιο αρνητική κατεύθυνση η κατανομή του τακτικού προϋπολογισμού, με αύξηση του ποσοστού που διατίθεται με κριτήρια της ΕΘΑΑΕ από 20% σε 30%, ενώ πρέπει τα κριτήρια να χρησιμοποιούνται σε πρόσθετη χρηματοδότηση για διόρθωση ή επιβράβευση.

Τα άρθρα που αφορούν τους ΕΛΚΕ οδηγούν σε μικρές βελτιώσεις στο θεσμικό τους πλαίσιο χωρίς όμως να θίγονται τα βασικά προβλήματα της διαχείρισης με το δημόσιο λογιστικό που δυσκολεύουν και επιβαρύνουν την ερευνητική προσπάθεια.

Είναι σαφές από τη σύντομη αυτή παρουσίαση των άρθρων ότι δεν υπηρετείται η αναβάθμιση του πανεπιστημίου ενώ συνεχίζεται η υπερρύθμιση, και παραμένει επιτακτικό το αίτημα για ένα νέο νόμο πλαίσιο με έμφαση στο ποιοτικό δημόσιο πανεπιστήμιο, ως μέρος των παρεμβάσεων που προσδιορίσαμε προηγουμένως.

Κίνηση Πανεπιστημιακής Αναβάθμισης (ΚΙΠΑΝ) – Αριστερή Μεταρρύθμιση (ΑΡΜΕ)